

naturforvaltning

Notat

Til: Elina Jøsang Nilsen

Kopi til:

Saksbehandler: Gunvor Skjelstad

Vår referanse: 22/9398-10

Dato: 11.11.2022

Uttale fra naturforvalter

Det er kommet planinitiativ som går ut på å utvikle oppdrettsanlegg for laks i fjellhaller på Sandve. Fjellhallene skal strekke seg inn under et fjellparti innenfor Sandve havn og det skal være tilkomsttunneler med åpning ut mot havna. I tillegg skal det være inntak- og uttakstunneler for vann i sjø.

Området som kan bli berørt av anlegget, er sjekket i Temakart-Rogaland, Naturbase og Artskart. Det er registrert en rekke naturverdier som vil eller kan bli negativt påvirket av prosjektet.

Det er registrert en større forekomst av den sjeldne orkideen purpurmarihånd (*Dactylorhiza majalis subsp. Purpurella*). Planten finnes kun et fåtall steder i landet, er sterkt trua på Norsk rødliste for arter (2021) og står på lista over fredede arter i Norge, [jf. forskrift om fredning av truede arter](#). Arter omfattet av denne forskriften er fredet mot direkte skade og ødeleggelse, innsamling eller annen form for direkte etterstrebelse. Det er kun Miljødirektoratet som har myndighet til å gi unntak fra forskrift om fredning. Populasjonen av purpurmarihånd på Sandve havn regnes å være en av Norges største. I 2020 ble det talt over 1200 planter i området. De beskrives også som spesielt store og velutviklede. Plantene vokser der det planlegges åpninger for tilkomsttunneler. Arten er registrert på begge sider av fjellknausen mellom de to tunnelåpningene, så begge tunnelåpningene kommer altså i purpurmarihåndens funksjonsområde. Det er viktig å nevne at det finnes flere planter i et større område enn det som er registrert i offentlige databaser. Det er også bare en andel av populasjonen som blomstrer eller opptre synlig hvert år. Derfor må det gjøres en grundig kartlegging av populasjonens størrelse og utbredelse. Det er vanskelig å se for seg at purpurmarihåndpopulasjonen kan bli bevart dersom tiltakene realiseres. Tunnelsprengning, uttak av enorme mengder steinmasser, støv, trafikk både i anleggsfase og driftsfase, nye veier (?) m.m. vil helt åpenbart komme i direkte konflikt med plantene.

Av andre rødlista eller trua arter er det i havneområdet registrert et stort antall ulike fugler. Ærfugl (sårbar), fiskemåke (sårbar), tjeld (nær trua), lomvi (kritisk trua), storspove (sterkt trua), gråmåke (sårbar), makrellterne (sterkt trua), rødstilk (nær trua), hettemåke (kritisk trua), åkerrikse (kritisk trua) og havhest (sterkt trua) kan nevnes som eksempler, men listen er ikke uttømmende. Det må også nevnes at noen av artene er registrert med hekkeplass eller mulig hekkeplass i området. Det gjelder ærfugl og rødstilk i området Skårnes, fiskemåke på fjellknausen midt i området for tilkomsttunneler, vaktel på markene like innenfor molo og Skårnes, tjeld på

sørsiden av havna og åkerrikse i strandeng/strandsumpområdet, samt i et område sørøst for havna. Sjøfuglers og andre fuglers bruk av området må derfor undersøkes, spesielt med tanke på hekkeplasser og forstyrrelser.

Det er også registrert flere viktige naturtyper i området. I havneområdet er det registrert [strandeng og strandsump](#). På sørsiden av havnen er det registrert naturbeitemark med verdi «Svært viktig». I terrenget over fjellhallene er det registrert kystlynghei med «Høy kvalitet». Kystlynghei er en sterkt trua naturtype og i tillegg en utvalgt naturtype med [egen forskrift i naturmangfoldloven](#). I sjø er det registrert modellert ålegras og tareskog av stortare helt inn til land i havna. I områdene hvor inntak- og utslippstunnel for vann planlegges, er det registrert modellert skjellsand. Influensområdet i sjø må kartlegges for naturtyper som ålegraseng og tareskog, og man må utrede hvordan tiltakene, som mudring i havna, berører slike forekomster. Det må også redegjøres for hvordan terrenget over fjellhallene påvirkes med tanke på grunnvann, drenering m.m. og hvilke følger tiltakene får for tilgrensende strandeng/strandsump og naturbeitemark.

Alle undersøkelser og kartlegginger av arter og naturtyper må gjøres av personer med fagkompetanse innen de ulike feltene.

Det pågår en verneprosess for et potensielt nytt landskapsvernområde langs vestkysten av Karmøy. Det er Statsforvalteren i Rogaland som leder denne prosessen. Selve Sandve havn og bebyggelsen er utelatt fra planene, men området inkludert i verneprosessen er likevel svært tett på. Når det gjelder friluftsliv, er det kartlagt friluftsområder tett på og ved havna. De er beskrevet som [strandsone med tilhørende sjø og vassdrag og jordbrukslandskap/turområde mellom Sandve havn og Sandvesanden](#). De har fått verdi «Svær viktig» og «Viktig». Friluftsverdiene og verneverdiene i forbindelse med potensielt landskapsvern kan bli redusert som følge av støy, redusert tilgjengelighet for allmennheten, økt aktivitet og trafikk og endringer i landskap og synsinntrykk.

Sandve havn er en tidligere industrihavn der det høyst sannsynlig har pågått forurensende aktivitet. Det vil derfor være behov for grunnundersøkelser vedrørende forurensning i sjø og på land.

Oppsummert er Sandve havn og nærliggende områder et område med flere ulike og sjeldne naturverdier, samt friluftsverdier. Inngrepene som planlegges er store, komplekse og varige og kan potensielt medføre stor skade på verdiene. Det er derfor er det svært viktig med gode undersøkelser av arter og naturtyper, samt en grundig konsekvensutredning som redegjør for hvordan inngrepene påvirker verdiene som er nevnt.

Gunvor Skjelstad

naturforvalter